

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **J. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 11. 2013, č. j. 27644/13/5000-14402-704389, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 18. 8. 2014, č. j. 59 Af 20/2014 – 55,

t a k t o :

- I.** Žalobci **se neustanovuje** zástupce pro řízení o kasační stížnosti.
- II.** Kasační stížnost **se zamítá**.
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) shora označené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci (dále jen „krajský soud“), kterým mu nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků a nebylo vyhověno jeho návrhu na ustanovení zástupce.

I. Vymezení věci

[2] Krajský soud usneseními ze dne 28. 3. 2014, č. j. 59 Af 20/2014 – 20 a č. j. 59 Af 20/2014 - 21, vyzval stěžovatele k úhradě soudních poplatků za žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku. V reakci na tato usnesení stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů. Krajský soud následně zaslal stěžovateli k vyplnění prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech spolu s výzvou, aby doplnil důvody, pro které je nezbytně třeba mu v řízení o podané žalobě ustanovit zástupce z řad advokátů.

[3] V prohlášení uvedl, že je svobodný a má vyživovací povinnost k nezletilé B. H., narozené v roce X, s níž žije ve společné domácnosti. Uvedl, že dcera je držitelkou průkazu ZTP/P a předložil fakturu vystavenou společností ADELI, s.r.o. na částku 2 778 EUR na rehabilitační kurz pořádaný ve dnech 21. 2. 2011 až 5. 3. 2011 a fakturu na stejný kurz pořádaný ve dnech 19. 9. 2011

až 1. 10. 2011 na částku 2 578 EUR. Dle doloženého zaměřovacího protokolu na chodítka nezletilé B. H. zbývá doplatit 12 792 Kč. Dle potvrzení zaměstnavatelky stěžovatele A. H. činil za první pololetí roku 2014 jeho průměrný měsíční příjem stěžovatele 7 602 Kč. Dále uvedl, že nemá majetek, který by mohl být zpeněžen, neboť je obstaven nezákonnými exekucemi, které mu brání v dispozici s ním, proto ho ani neuvádí, neboť nemá vliv na řádně vykázané příjmy ze zaměstnání a pronájmu. Dodal, že rehabilitační pobyty dcery v roce 2011 stály téměř 200 000 Kč. Dále uvedl souhrnnou částku dluhů ve výši 3 mil. Kč z důvodu hypotéky a vysokých nákladů na léčení a zajištění péče a potřeb dcery.

[4] Krajský soud v napadeném usnesení konstatoval, že v daném případě nebyly splněny podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků, neboť údaje poskytnuté v prohlášení neposkytují ucelený přehled o majetkové a sociální situaci stěžovatele. Ačkoliv byl stěžovatel poučen, že má uvést veškerý majetek větší ceny, který mu v době podání žádosti patřil, neučinil tak a tvrdil, že mu byl obstaven nezákonnými exekucemi. Dále uvedl jen souhrnnou částku dluhů, aniž jednotlivé dluhy identifikoval a taktéž neuvedl, kdo je u jednotlivých dluhů věřitelem. Nařízený výkon rozhodnutí nebo exekuce na majetek větší hodnoty by mohly být skutečností, jež by mohly mít vliv na osvobození od soudních poplatků, nicméně je to soud, nikoli stěžovatel, který tyto okolnosti posoudí. Stěžovatelovou povinností bylo do prohlášení pravdivě a úplně uvést veškerý majetek větší hodnoty, nejen nemovitý (o jehož vlastnictví má soud povědomí nejen z předchozí úřední činnosti, ale rovněž z napadeného rozhodnutí, z něhož plyne, že je vlastníkem rozsáhlého nemovitého majetku v k. ú. Horní Rokytnice nad Jizerou a k. ú. Radvanec), byť je předmětem výkonu rozhodnutí nebo exekuce, a případně doplnit, na základě jakého rozhodnutí správního nebo soudního orgánu, na základě jakého titulu, a pro jakou výši dlužné částky, s ním nemůže disponovat. Je věcí soudu aby hodnotil, které z uvedených údajů jsou pro úvahu soudu o osvobození od soudních poplatků relevantní.

[5] Z údajů uvedených stěžovatelem v prohlášení lze dojít k závěru, že má majetek větší hodnoty, ovšem není zřejmé, o jaký konkrétní majetek se jedná. Dle jeho tvrzení s tímto majetkem nemůže disponovat pro pokračující exekuce. Stěžovatel však soudu nedoložil, že skutečně na jeho majetek větší hodnoty byl nařízen výkon rozhodnutí nebo exekuce. Dále uvedl, že má dluhy v přibližné výši 3 mil. Kč, nic bližšího však ke svým dluhům neuvedl, soud proto nemohl posoudit, jak uvedená částka v současné době ovlivňuje jeho platební schopnost. Stěžovatel rovněž uvedl, že je zaměstnancem s minimální mzdou. Nelze však zjistit, která při této minimální mzdě uspokojuje životní potřeby své a své dcery. Soud dále z podání nezjistil, zda na nezletilou dceru přispívá její matka a případně jakou částkou. Náklady na rehabilitaci a na pořízení chodítka byly vynaloženy již v roce 2011.

[6] Krajský soud proto posoudil tvrzení stěžovatele jako neúplná a nekompletní, v důsledku čehož stěžovatel k podané žádosti neunesl břemeno tvrzení ani břemeno důkazní. Soud proto stěžovateli nepřiznal osvobození od soudních poplatků. Jelikož nebyly splněny podmínky pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků, nebyla splněna ani podmínka pro ustanovení zástupce. Soud tak žádost o ustanovení zástupce zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti

[7] Proti usnesení krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost ze dne 20. 8. 2014, kterou doplnil podáním ze dne 3. 9. 2014. Uvádí, že krajský soud rozhodl „na základě domněnek předsedkyně senátu a jí uměle v rozporu s rozhodnými řádně, důvodně a včas žalobcem předloženými podklady konstruovaného skutkového i právního stavu, ke kterému se žalobce neměl možnost ani jakkoliv vyjádřit, čímž mu byla upřena i nejen Ústavou ČR garantovaná základní práva“.

[8] Dále uvádí, že jeho osvobození od soudních poplatků a ustanovení mu zástupce soudem bylo a je objektivně důvodné a řádně a včas soudu prokázané a doložené rozhodnými údaji. Soudy by měly poskytovat ochranu právům, soudnictví nemá být pouhým „vyřizovačstvím“, měla by být upřednostňována snaha o věcné hodnocení problému po právní i faktické stránce. To bylo stěžovateli účelově upřeno.

[9] S ohledem na výše uvedené se domáhá zrušení napadeného usnesení krajského soudu. Současně žádá o osvobození od soudních poplatků, ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti a příznání odkladného účinku kasační stížnosti. Dále vznesl námitku podjatosti vůči všem soudcům krajského soudu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána osobou k tomu oprávněnou, je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, důvody kasační stížnosti odpovídají důvodům podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Vzhledem k tomu, že stěžovatel v kasační stížnosti požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce, Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval těmito žádostmi.

[11] Nejvyšší správní soud vzhledem k předmětu posuzované věci (kasační stížnost směřující proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků a zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce) netrval na zaplacení soudního poplatku a povinném zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti. Trvání na těchto požadavcích by totiž značilo jen řetězení téhož problému (k danému srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, a ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 77). O žádosti o osvobození od soudních poplatků proto Nejvyšší správní soud nerozhodoval. Bylo však nutno se zabývat žádostí stěžovatele o ustanovení zástupce a v souvislosti s tím vyhodnotit potřebu zastoupení v řízení o kasační stížnosti.

[12] Ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. vymezuje dvě podmínky pro ustanovení zástupce: 1) návrhové naplňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) ustanovení zástupce je nezbytné k ochraně jeho práv. Z výše uvedených důvodů se soud nezabýval splněním první podmínky, hodnotil však, zda je ustanovení zástupce nezbytné k ochraně práv stěžovatele. Dospěl k závěru, že tato podmínka nebyla v řešené věci naplněna. Kasační stížnost má v rámci daných možností předepsané náležitosti a lze z ní seznat, z jakého důvodu stěžovatel považuje napadené usnesení za nezákonné a čeho se domáhá. Předmětem posouzení je nadto otázka, zda stěžovatel v řízení před krajským soudem prokázal naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Z podstaty věci se jedná o nikoliv složitou, právně nepřehlednou otázku, ale o poměrně jednoduchou otázku, týkající se osobních a majetkových poměrů stěžovatele. Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že v daném řízení není nezbytně třeba stěžovateli ustanovit zástupce k ochraně jeho práv, proto jeho žádosti o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti nevyhověl.

[13] Nejvyšší správní soud následně přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, zkoumal při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[14] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat

účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[15] Dle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50) je na účastníku řízení, který žádá o osvobození od soudních poplatků, aby dostatečně své majetkové poměry popsal (břemeno tvrzení) a přesvědčivě doložil, že nemá dostatek prostředků na úhradu soudních poplatků (břemeno důkazní). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud jeho majetkové poměry z úřední povinnosti nezjišťuje. Soud hodnotí především informace, které mu žadatel sám sdělí.

[16] Z obsahu spisu vyplývá, že stěžovatel na výzvu soudu zaslal vyplněné prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech s přílohami. Obsah tohoto vyplněného prohlášení a jeho příloh byl shrnut v odstavci 3 tohoto rozsudku. Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěry krajského soudu, že vyplněné prohlášení a jeho přílohy neobsahují všechny relevantní informace pro posouzení, zda byly naplněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků. Stěžovatel v prohlášení uvedl, že má majetek větší ceny, který mu byl obstaven exekucemi a nemůže s ním disponovat. Neuvedl však, o jaký majetek se jedná a v jaké hodnotě. Rovněž nijak nedoložil svá tvrzení o nařízených exekucích (např. rozhodnutími o nařízení exekuce). Nařízené exekuce na majetek stěžovatele jsou samozřejmě skutečnosti, které by mohly mít vliv na případné osvobození od soudních poplatků, je však na soudu, aby tyto skutečnosti posoudil. Povinností stěžovatele bylo pravdivě a úplně uvést veškerý majetek větší ceny a svá tvrzení o nařízených exekucích na tento majetek doložit.

[17] Rovněž tvrzení stěžovatele, že má dluhy ve výši cca 3 mil. Kč vůči bance a fyzickým osobám z důvodu hypotéky a nákladů na léčení a zajištění péče o dceru je nekonkrétní a nebylo nijak doloženo. Stěžovatel byl povinen uvést konkrétní výši dluhů vůči konkrétním věřitelům, případně i výši jeho měsíčních splátek, a tyto informace doložit. Nejvyšší správní soud se rovněž ztotožnil s krajským soudem, že z vyplněného prohlášení není zřejmé, zda na nezletilou dceru přispívá její matka a případně jakou částkou.

[18] Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatel v řízení před krajským soudem věrohodně a úplně neprokázal své majetkové a výdělkové poměry a nesplnil tak svoji povinnost doložit nedostatek prostředků. Krajský soud postupoval v souladu s § 36 odst. 3 s. ř. s., když stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplňoval předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, krajský soud správně zamítl i návrh na ustanovení zástupce (srov. § 35 odst. 8 s. ř. s.).

[19] Námitka, že soud rozhodl na základě domněnek předsedkyně senátu v rozporu s předloženými podklady, není důvodná. Jak vyplývá z výše uvedeného, soud vycházel z prohlášení vyplněného stěžovatelem a z jeho příloh, které jsou obsahem soudního spisu. Není důvodná ani námitka, že se stěžovatel neměl možnost vyjádřit a byla mu tak upřena jeho práva. Jak již bylo uvedeno, soud vycházel z prohlášení a z jeho příloh, stěžovatel měl přitom dostatek času své majetkové a výdělkové poměry řádně doložit.

IV. Závěr

[20] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[21] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud rozhodl ve věci samé bez zbytečného odkladu, nerozhodoval již samostatně o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[22] Nejvyšší správní soud se s odkazem na své usnesení ze dne 14. 5. 2014, č. j. Nao 182/2014 – 31, jímž bylo rozhodnuto o námitce podjatosti vůči soudcům krajského soudu, již znovu nezabýval novou, zcela shodně formulovanou námitkou podjatosti vůči soudcům krajského soudu, zahrnutou v podání ze dne 20. 8. 2014.

[23] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterých nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení o kasační stížnosti žádné náklady.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. října 2014

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu